

Előfizetési díj:

Egész évre . . . 8 kor.
Félévre . . . . 4 kor.
Negyedévre . . 2 kor.

Egyes szám ára 10 fill.

Megjelenik minden
vasárnap.

Telefon szám: 15

NÉPJOG

POLITIKAI HETILAP.

A FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Szerkesztőség:

Kaposvár, Zárda-utca
17. szám,

hová a lap szellemi részé-
illető minden közlemény inté-
zendő.

A kiadóhivatal

munkakörét *Hagelman*
Károly könyvkereskedő
vállalva magára, az előfize-
tések, nyiltér és hirdetései
díjak és a lap szétküldésére
vonatkozó felszólalások ide-
intézendők.

A társadalom forrongása.

Súlyos megpróbáltatások várnak a magyar társadalomra. Bármerre tekintünk, minden felől komor fellegek mutatkoznak a szemhatáron. Külső és belső ellenségek fenyegetnek bennünket. Nem elég, hogy az önkényuralom elnyomta a jogrendet, ármányos kezek most még azon is dolgoznak, hogy ráuszítsák a felforgató elemeket a szorongatott nemzeti társadalomra. A „nyomort és szenvedést” azzal akarják még elviselhetetlenebbé tenni, hogy pénzen fogadott bérencekkel izgatják a vagyontalan népet a vagyonosok ellen, a tudatlanokat a tanultak ellen, a paraszt embereket az urak ellen, egyszóval: osztályt az osztály ellen.

A dunántúli vidékeken már is szervezik az aratósztrájkot, s ugyanezt a gázságot akarják megkísérleni az ország más részeiben is. A munkásosztály többi tagjait bujtogatják az általános munka-beszüntetés, az úgynevezett országos sztrájk kimondására.

Ilyen körülmények között szinte természetes, hogy a fenyegetett tár-

sadalmi rend megóvására vállvetett munkával törekszenek a haza jobb-
jai és mindent elkövetnek, hogy a
rosszlelkű akna munkát lehetőleg
ellensúlyozzák.

Első sorban arra törekszenek a társadalom vezetői, hogy ellenségeinktől elvonják a pénzügyi erőforrásokat. Kiadták és minél szélesebb körben követik a jelszót, hogy becsületes magyar embernek a mai viszonyok között nem szabad adót fizetni. Kiadták továbbá azt a jelszót is, hogy hazafiságból takarékoskodni kell minden olyan téren, ahol a takarékosággal — ha bár kényelmünk rovására is — kevésbitsük ellenségeink jövedelmét.

Igy például több vármegyében megteszik azt, hogy a vagyonos és előkelő osztály tagjai is a harmadik osztályon utaznak a vasutakon, hogy minél kevesebb legyen a vasuti üzem bevétele. Lehetőleg elkerülik a levélírást s a postai közlekedést levelezőlapokon intézik el, hogy a postai forgalom bevétele csökkentsék. Szesztes italokat keveset isznak s a legolcsóbb szivarokat szívják, hogy minél kisebb összeggel járuljanak hozzá a fogyasztási

adó és a dohány monopólium bevételeihez. Új ruhát nem igen vesznek, hogy ne adjanak pénzt az osztrák posztó és szövő gyáraknak. Egyáltalában az osztrák ipar és kereskedelem árucikkeinek vásárlásától tartózkodnak.

A társadalomnak ez a forrongása még más külső jelekben is megnyilatkozik. Például az aradi társadalomban kiadták és követik azt a jelszót, hogy magánházakból, körökből, egyletekből eltávolítják az osztrák császár arcképét és helyébe Kossuth Lajos arcképét függesztik ki. Ugyanott kimondták, hogy mindazokból a humanitárius és jótékony egyesületekből, amelyeknek osztrák főherceg, vagy főhercegnő a védnöke — ezek közt a vörös kereszt egyletből is — kilépnek és csupán magyar hazafiak vezetése alatt álló egyleteket támogatnak.

Mindezek a jelenségek azt bizonyítják, hogy mély keserűség és messzemenő forrongás uralkodik a magyar társadalomban s maholnap fokozottabb mértékben megismétlődnek azok az események, melyeket a Bach-korszak és a 60-as évek

T Á R C S A.

Elment.

— A Népjog eredeti tárcája. —

Írta: Garvay Andor.

A művésznőt, művészi pályája harmincadik évfordulóján ünnepelték . . .

Kicsiny, illatos szalonját tele hordták virággal, koszorúkkal, a jóbarátok és a tisztviselők. Mind eljöttek; valamennyien. És nem volt hely a művésznő apró, fehér kezein, rózsás arcán, sőt könnyű csipkés otthonkáján sem, ahova csók, becéző simogatás ne jutott volna.

Az ünneplők aztán lassan eltávoztak, hogy ne zavarják emlékeiben. Kivülről beszűrődött még tavozásuk nesze, egy szó, egy elmosódott kacaj, amely bele olvadt a halk asszonyi zokogásba. A nagy asszony ott állott a szoba közepén a virágai között, s arcát beletemetve piciny csipkekendőjébe sirt halkan keservesen. A függönyök hőzött beáradt, kívülről a téli napsugar halavány fénycsóvája, odaesett a szép asszony karcsu, leányos termetére, körül csókolta ezüstös, hófehér haját, aztán elmúlt lassan, belehalt a szállongó esti homalyba.

Kint esteledett . . .

Még egy ember állt a szoba közepén. Nem ment el a többiekkel. Szótlanul, magába mélyedve nézte azt a szép öregasszonyt
Mert még mindig szép volt az az

asszony Neki legalább szép. Olyan, mint harminc év előtt, a csillogó, aranyos hajával.

A férfi csendesen a kalapja után nyult és menni készült. Lépéseinek neszt elfogták a puha, nehéz szőnyegek, s ott állott már az ajtó előtt. Mikor azonban kezét a kilincsre tette, az asszony egyszerre felfigyelt.

— Hát maga is elmegy Sándor? —

Kérdezte halkán, s valami fájdalmas szemrehányás volt a hangjában, mikor beszélni kezdett. — És csak így lopva, bucsutlanul?!

— Nem akartam önt zavarni Irma; — mondta a férfi. — Ez a nap az emlékezésé és olyankor szeretünk egyedül lenni.

Az asszony szája szögletében valami keserű redő támadt a szavakra és így felelt érdesen, idegenül csengő hangon:

— Az emlékezésé! . . . Igaza van.

Maga mondta ki Sándor egyedül becsületesen hogy mi vár rám ezentul. A többiek, meg ezek a virágok itt csak áltatnak ámitanak. Mi más is várhatna még a kivénült, divatja mult, öreg színésznőre az emlékezésnél? . . . A barátjai, a bámulói lassanként szerte szélednek, ki erre, ki meg amarra; sokan ki a temetőbe. Istenem . . . Harminc év nagy idő . . . És mikor a színésznőt jubilálják, csak kegyeletesen figyelmeztetik rá, hogy megvénült.

— Nincs igaza Irma! — mondta a férfi. — Önnek semmi oka a keserűségre.

— Nem is keserűség beszél belőlem Sándor. Megbékültem most már azzal a gondolattal, hogy ezután egyedül maradok.

Csak ma ne még! Éppen ma, ezen az egy napon, nem akarok egyedül lenni. Ne menjen ma színházba Sándor, ne hagyjon engem egyedül! Lásza ma olyan szomorú, olyan nagyon, nagyon szomorú gondolataim vannak. Ugy-e nem megy el? Kérem, maradjon nálam egy csésze teára. Igen? Akarja?

Odament a férfihez, megfogta a kezét és esdekelve, szinte félénk alázkodással nézett fel reá.

— Itt maradok Irma, ha kívánja; — felelt a férfi csendesen, aztán szomorú mosolylyal tette még utána: — Hisz valami kis részem nekem is van talán ebben a mai jubileumban?

— Van Sándor; talán éppen annyi, mint magamnak. Pedig be sokszor sirtam, ha egy-egy keményebb szót irt felőlem. Magát tartottam a legnagyobb ellenségemnek. Ma tudom csak, hogy ugyan az a kegyetlen, erős kéz volt az egyenetlője annak az én gyönyörűséges harminc esztendőmnek, amelyik azokat a kemény szavakat leírta. Ma tudom Sándor, akkor még nem tudtam.

A szeme könybe lábadt és úgy simogatta gyöngéden, szeretettel a férfi erős, fehér kezét.

— Na, de hogyha teára marasztalt, akkor lassung a gazdasszonykodás után, — mondta végre a férfi és mosolyogva kivonta kezét az asszonyéból, hogy élet vegye a jelenet érzékenységének.

Az asszony is mosolygott a könnyein keresztül és a szamovár után nézett. A kis teas asztalka egy-kettőre oda volt huzva a

idejéből jegyzett föl a magyar társadalmi élet krónikája.

Tehát egy nagyszabású nemzeti harc vette kezdetét, amelyben a társadalmi tényezők viszik a vezető szerepet. Hogy ez a harc sok szenvedéssel és megpróbáltatással jár, annyi bizonyos. S noha borongó lelkünk előtt önkénytelenül felmerül a költő sóhajtása: „rossz időkét élünk, rossz csillagok járnak, Isten óvja nagy csapástól, mi magyar hazánkat, — mégis csüggedés nélkül, bizalommal nézünk a jövő eseményei elé, mert meg vagyunk írva: „tűrőké és szenvedőké a menyeknek országa.“

Kaposvár, február 24.

— **A manifesztum.** Elkészült a manifesztum, melyet a koalíció intéz a nemzethez és ma, vasárnap lesz közzétéve. A manifesztum ismerteti a legközelebbi mult eseményeit, felsorolja a sérelmeket és utmutatást ad a teendőkre. Az iratot a szövetséges ellenzéki pártok összes tagjai aláírják s így terjesztik el az országban.

— **Királyi kihallgatások.** Ugy hírlik, hogy a jövő héten már ismét királyi kihallgatások lesznek. Gróf Tisza Istvánt, Lukács Lászlót és Széll Kálmánt emlegetik a kihallgatandók sorában. És szó van, mint esetlegességről, Vekerle Sándor kihallgatásáról. A koalíció tagjai közül azonban, e hírek szerint, senki sem kapna meghívást királyi kihallgatásra. Kiváncsiak vagyunk, hogy hát akkor tulajdonképpen ki is csinálja meg a kibontakozást. Mert hogy Tisza István nem, abban eddig sem kételkedtünk, legutóbbi felkínálkozása után pedig épen lehetetlennek tartjuk.

nagy olasz kandalló elé, a szamovár alatt a spiritusz lángot és kirakta a teához való édességeket. Az asszony maga végzett minden, még a szobalányt sem csengette be. Ugy tett-vett, szorgoskodott, pöz nélkül, egyszerűen, akár csak egy kishivatalnok felesége. Aztán, hogy elkészült mindennel, leült maga is, szembe a férfival, hallgatni a meleg viz duruzsolását.

Sokáig hallgattak; végre is az asszony törte meg a csendet. Önkénytelenül szakadt fel belőle a sóhajtás:

— Harmadik esztendő!... Magának deres lett a haja Sándor...

— Én már megöregedtem Irma, — mondta a férfi csendesesen.

Az asszony felkacagott. Édesen a szivből csengett a kacagás.

— Maga öregedett meg csak? Mintha bizony én addig a Csipkerózsika álmát aludtam volna! Bizony barátom megöregedtünk mi mind a ketten. Az én hajam fehérebb, mint a magáé.

Aztán sóhajtva tette még utána:

— Tudja Isten, hogy van az, hogy csak ma veszem észre.

— De magának fiatal maradt a lelke Irma.

— És a magáé megvénült ugy-e Sándor? Ugyan menjen! Hiszen maga jóformán szerelmes sem volt ez alatt a harminc év alatt. Micsoda csalódások érték hát magát? Mitől öregedett volna meg a maga lelke?

A férfi nem felelt semmit, csak a

Városi képviselő-testületi tagok választása.

Közvetlen küszöbére értünk a városi képviselő-testületből kilépett tagok helyett újjak választásának, amennyiben március első felében értesülésünk szerint a választás megejtetik.

A város rohamos fejlődése, széleskörű gazdasági tevékenysége, közművelődési, közegészségügyi és egyéb fel nem sorolható, de az adózó polgárság érdekeire kiható fontos ügyek, sőt a politikai látóhatár borult egise nagyon követelik, hogy a város képvisellete minél függetlenebb, önzetlen polgárokból álljon, mely cél szolgálata érdekében meg is indult a mozgalom, hogy a szavazó urna előtt a választói jogosultak igaz érzelmei kifejezésre jussanak.

Ma még nem tudjuk a közbizalom kiket állít sorompóba, azt azonban konstataciónk kell, hogy a képviselő-testület ez idő szerinti tagjai között kevesen vannak aránylag olyanok, kik a városnak szétágazó háztartását szakértelemmel elbíralni s ehhez képest a közönség érdekeit minden irányban megóvni tudnák és akarnák.

Vannak azonban olyanok is, kik a leglényegesebb városi ügyek eldöntésénél családi és egyéni érdekeik mellett dobják latba szavazataikat, nem kisebb megrovás illeti végül azokat, kik a közbizalom (?) elfogadása után a város közgyűlésein távollétükkel tüntetnek, figyelmeinkre sem méltatván annak a 4-500 szavazónak a vitalis érdekét, kik őket a város atyai kitüntetéssel megtisztelték.

Szeretjük hinni, hogy a mostani választás mindezekre figyelemmel lesz s nem az önérzeti túltengést, hanem a közügyek ismert harcosait juttatja előtérbe.

Nem hallgathatjuk el azt az eddigi helytelen szokást sem, hogy a városi képviselők választásánál a város alkalmazottai

kifogásolható korteskedéssel bele ne avatkozhasanak, mert ez a független választás jogát veszélyezteti, de különben is ehhez a város alkalmazottainak — szavazati joguk gyakorlásán kívül — semmi köze sincs.

Ennek megakadályozására kívánatosnak tartjuk, hogy a választások ne is a városházán, hanem e célra külön kijelölendő helyiségekben, például iskolákban tartassanak meg.

Élénk figyelemmel fogjuk egyébiránt kísérni a választási mozgalom minden részletét s bármiféle szabálytalanság kíméletlen bírálóját leli bennünk.

H I R E K.

— **A vármegyéről.** Somogyvármegye törvényhatósági bizottsága március havi rendkívüli közgyűlését március hó 5-én tartja meg. E közgyűlés napirendjén lesz a közigazgatási-bizottság azon öt tagjának megválasztása is, a kiknek a mult év novemberi rendes közgyűlésén történt megválasztását az általunk már ismertetett lehetetlen indokolás alapján a belügyi ügyvivő megsemmisítette. A februári rendes közgyűlés e megsemmisítést tudomásul nem vette, a választást érvényében egyhangulag fenntartotta. E határozatot azonban a főispán megfélebbezte és közigazgatási bizottság működését megállította, a belügyi ügyvivő pedig e határozatot is megsemmisítette, minek folytán a választást most már meg kell tartani. Tekintve pedig, hogy a novemberi választáson a vármegye közönségének valódi akarata nyilvánult meg, kétségtelen, hogy az új választás eredménye sem lehet más, mint a novemberben megválasztottak újra megválasztása. Felhívjuk pár-

tekintetében volt valami nagy szomorúság, amitől az asszony arca is elkomolyodott és valami bocsánatkérés féle csengett, amikor újra megszólalt:

— Igazán Sándor! Lássá abban a világban, amelyben mi élünk, mindenkinek meg volt a maga kis története. Nekem is, a többinek is. Csak magának nem. Magáról soha, soha nem keringtek olyan történetkék, maga mindig a megtestesült komolyság volt. Mondja Sándor, hát a maga szíve az alatt a harminc esztendő alatt sohasem dobant meg jobban? A maga életét egészen be tudta tölteni az irói hírnév hideg dicsősége? Egy külön története, egy édes, kicsi, bolondos története talán magának is csak volt?

— Volt Irma, — mondta a férfi csendesesen. — Ha nem is a magamé volt, de... de ugy történt, hogy majdnem a magaménak tartom.

Az asszony szeme felvillant.

— Elmondja? — Kérdezte várakozással.

— El, ha kívánja — Felelt a férfi.

Az asszony felujjongott és beletapsolt a kezeibe.

— Oh be aranyos! Be édes! No várjon hát, amíg a teát beöntöm. Itt a cigaretta. Vegyen ebből a puszerliből. Ne abból! Ez itt mogyorós.

A férfi mosolyogva, csendesesen kavargatta a teáját és ugy gyönyörködött az asszony nagy igyekezetében.

— No kezdje! Szép lesz ugye? No! Egyszer volt, hol nem volt...

— Hát bizony ugy is kezdhettém Irma.

Nagyon régi történet ez. Valami harminc egynéhány esztendő. Egy szegény, ostoba gyerek jött akkortájt ide fel ebbe a sokadalomba. Gondolom tanár akart lenni, vagy mi. Hanem hát elromlott időnek előtte. Ujságíró lett belőle és a nyomorúság meg az éjszakázás elcsenevésztették az érzését. Pusztulóban volt már akkor egészen, m kor megismerte azt az asszonyt. Természetesen színésznő volt. Tudja Irma, nekünk ujságíróknak olyan a színésznő, mint a gyerekeknek a bárányhimlő: megkapja mindenki ezt a betegséget.

A férfi elhallgatott. Valameddig szótlanul nézte a szép asszonyt elmerengve, mintha a régi történet emlékeit rendezgetné, aztán hirtelen nagyot szippantott a cigarettájából, és ugy folytatta újra:

— A fiu beleszeretett mondom az asszonyba, aki nagyon szép volt, nagyon vidám és nagyon hideg. Olyan csillogó, dus haja volt neki, mint egykor magának Irma. Nézésébe pedig beleszedült még a legerősebb szívű ember is. Az én kis kollégám pláne halálos betege lett. A szép asszony azonban természetesen észre sem vette a kis, kopott, szürke gyereket. Vagyha meglátta is, néha, legföllebb csak sajnálkozott rajta.

Más ember talán, ha morális az eszejárása, ilyen körülmények között vagy lemond a szerelméről, vagy ha lemondani nem tud, akkor fejbe lövi magát annak rendje és módja szerint. De legalább is elzúllik, kártyának, ivásnak adja magát, vagy ilyes valamit csinál. Az én kis szürke

tunk megyebizottsági tagjait, hogy a közgyűlésén teljes számban jelenjenek meg.

— **A királyi biztos jelentése.** Nyiri Sándor vezérőrnagy teljesítvén szokásos katonai késedelmességgel az országgyűlés feloszlására vonatkozó királyi leirat felolvastatását, visszatér előbbi állomáshelyére, Székesfejervárra. Persze a jól kiérdemelt (?) fényes kitüntetés el nem maradhat.

— **Elhalasztott multság.** A kaposvári helyőrség tisztikara a f. hó 24-ére tervezett táncestélyét későbbi időre elhalasztotta.

— **Farsang.** A sok nyilvános multság közben vége-hossza nincs a családi összejöveteleknek, úgy, hogy igazán jó temperatum kell hozzá, hogy valaki legálább is meghűlés nélkül bevezhessen a bójtbe, a mikor... folytatása következik.

— **Beszámoló.** *Thaly* László, kerületünk népszerű volt képviselője ma délután fél négy órakor tartja meg beszámolóját Kaposvárott, a Korona szálloda nagytermében.

— **Növegyleti közgyűlés.** A kaposvári jótékony növegyelet folyó évi március hó 3-án d. u. fél 4 órakor a városház nagytermében közgyűlést tart. Targysorozat: 1. Titkári jelentés. 2. Pénztáros jelentése. 3. Új tisztikar és választmány választása. 4. Indtányok. Kaposvár, 1906. február hó 26-án. Örgrof Pallavicini Edéné díszelnök megbízásából: Polányi Lajosné elnök. Keresztes József titkár.

— **Szabad Lyceumban** mult szerdán Vajthó Jenő polgari iskolai tanító felolvasásán előkelő közönség jelent meg s az érdekes felolvasást általános tapsal jutalmazták.

— **Jönnek a tartalékosok.** A 44-ik gyalogezredhez aprilis 1-re sok tartalékos katonát hívtak be szolgálattételre. Szegények most kereshetnének családjuk részére a megkezdődő tavaszi munkával, de a behívó elüti számításuktól.

— **Felolvasás.** Dr. Csurgó Jenő korhízi orvos igen nagy számu iparos és

munkás hallgatóság előtt tartott mult vasárnap felolvasást a kaposvári gimnázium tornatermében a tüdővész elleni védekezésről.

— **Esküvő.** Árvay Imre kaposvári urodalmi pénztáros leányának a mult héten tartott lakodalmán az urodalmi tisztségen kívül sok előkelő vendég volt jelen.

— **Katonai megszállás.** A Kaposvárról állomásozó katonaság, ugy a közöshadsereghez, mint a honvédséghez tartozók, a vármegye területén lévő választókerületek székhelyeire szélesítve, azokat megszállotta. A Kaposváron maradt katonaságot pedig, a már meg is érkezett nagyobb számu csendőrrel erősítették meg.

— **Értesítés.** A Budapesten átmenő Interurban beszélgetések gyorsabb lebonyolítása és ezek sorrendjének szabályozása érdekében a kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur — egyelőre kísérletképen elrendelte, hogy 1906. évi március hó 1-étől kezdve az igénybe veendő áramkörök minden óra negyvenedik percétől kezdve 20 percen át kizárólag az ilyen átmenő beszélgetések lebonyolítására lesznek fenntartva.

— **Teljhatalmu kormánybiztos Tolnavármegyében.** A belügyi ügyv. vó teljhatalmu kormánybiztos küldött Tolnamegyébe is, hogy a törvénytelen kormány akarata szerint uralkodjék Kristóffy ugyanis az 1886 évi XXI. t. c. 4. §-a alapján a törvényhatóságoknak az önkormányzati hatáskörben követett közigazgatási eljárásnak és belső ügyvitelének megvizsgálásával kormánybiztosi minőségben megbízta és egyuttal a közrend és közbiztonság fenntartásának biztosítása érdekében szükséges mindennemű intézkedések megtételével felhatalmazta és teljhatalommal felruhazva kiküldte Tolnavármegyébe Mérő János kir. tanácsos, ügyvedet. Értesülésünk szerint azonban Mérő már le is mondott a díszes állásáról, mire az a „szives” fogadtatás indította, amelyben Szekszárdra bevonulása alkalmával részesült.

— **Járvány.** Kaposvár ismét a tavasz kezdetéhez járványos betegséggel közeledik, mert — mint értesülünk — az elemi iskolások között fellépett a bárányhimlő.

— **Római-telep a Balaton mellett.** A Keszthelyi Balaton Muzeum Egyesület

nagyszabásu régészeti földadat megoldásán fáradozik. A Keszthely mellett levő „Fenekipusztá” területén volt Mogentiána nevű római telepet nagy munka erővel ásatja. A rómaiaknak a Balaton ezen egyik legkisebb pontján volt az a municipiumuk, mely a Pécsről-Szombathelyig s Keszthelytől-Budáig menő római utak elágazásánál feküdt. A hatalmas telepet a népvándorlók foglalták el s csak azután néhány század mulva pusztult el. Az épületeknek csupán a legmélyebb falai maradtak a földben, azokat tártatja most föl az egyesület. Az egyik épület közel kétszáz méter hosszú. Nagy félkör alakú kiugrások és oszlopcsarnok maradványai díszítik a régi épület alaprajzát. Ezen kívül még tíz kisebb-nagyobb épületet tártak föl, a melyek máris krazzolják Mogentiána párhuzamban haladt széles utcáit. Ásás közben százával kerülnek elő a hatalmas rómaiaknak kulturája, hirmondói. A római császárok pénzei szinte literszám bukkanak elő, temérdek a sarkantyú, a nyílhegy, a kardtörredék, a bronz és vashorog, a fibula, a római mécs, az ékszer, a mezőgazdasági és házi eszköz. Legértékesebb a napokban talált három óriási méretű különböző alakú bronzedény, amely a rómaiak iparának valóságos remeke.

K Ü L F Ö L D

— **Az oroszországi események.** Witte gróf a mult héten atnyújtotta lemondását a cárnak. A cár azonban arra határozta el magát, hogy Wittét megkérje, hogy tovább is maradjon meg hivatalában. Az udvari párt azonban mindent elkövet, hogy Wittét megbuktassa, a mi valószínűleg sikerülni is fog, mihelyt alkalmas utódot találnak a helyébe.

— **A Reichsrath nagy napja.** Hosszas tranzigálás után tegnapielőre vette az osztrák parlament asztalára Gautsch báró miniszterelnök az általános választó jogról szóló törvényjavaslatot. A parlamenti reform kétségtelenül élesen beleszól Ausztria népeinek jog-életébe. De mit ér a legszelebb kiterjesztése a választói jognak, ha megmarad a h r h e d t tizenegyedik paragrafus.

kollégám azonban nem volt morálisan gondolkozó ember, és nem is pusztult bele a dologba. Sőt! Megnőtt a taraja. Fantasztikus vakmerőségében annyira ment, hogy ki akarta küzdeni magának a szép asszony szerelmét. Hogy miként? Hát valami olyan zavaros hit élt benne, hogy irni fog egy sohasem látott, nagyszerű darabot, amely felzaklatja az emberek vérért, arcul veri a konvenciót, az egész világot!.. És majd akkor a nagy sikernek estéjén a lábai elé rakja minden dicsőségét. Hogy fog az a gyönyörűség, szép asszony könyezni a boldogságtól, hogy fog a keze remegni, mikor az ünnepelel szerző lehajol rája, hogy megcsókolja.

Ilyen zavaros gondolatok munkáltak a lelkében és belesápadt az arca tőle, a szemei alatt fekete karikák húzódtak, olyan volt, mint aki halni készül. A kollégái azt hitték, hogy lumpol és megjósolták, hogy nem viszi tavaszig.

Pedig vitte

Ahogy a darabbal elkészült, megint vissza tértek arcára a rózsák, s csak az előadás előtti héten lett ujra lazás a tekintete.

— Ah! Hát elfogadták a kis szürke fiu darabját?

— El. És a lapok előre jelezték a nagy sikert. Azt irták róla, hogy egy váratlan feltűnt nagy tehetség, különködő első nagy munkája. A premieren zsufova volt a színház, s a közönség a legelső mondatától a legutolsóig lazás érdeklődéssel csügött a

a színpadon. Nagy, igazi nagy siker volt az Irma. Minden felvonás után megdördült a taps és az aranyozott falak ezerszeresen zúgtak vissza a szerző nevét. Az én kis kollégám azonban, mikor a harmadk felvonás végén a hősnővel megjelent a lámpák előtt, az ezer fejű tömeg tombolása közt is megérezte a szép asszony kis kezének gyöngere megését.

Aztán lehullott a vasfüggöny. A néző térről felszűrődött még a közönség távozásának nesze; a székek csapkodása, egy-egy kacaj és a kocsik robogása. A színészek is elszéledtek modern embereké öltözni át a vacsorához s a szerző egyedül állt a színpadon egy díszlet rakáshoz támaszkodva. Még várt valamire. Hogy mire? Hát arra a gyönyörű jelenetre, amelyet megálmodott. Az álom első fele már teljesült, s az álmodó szív szorongva leste eljövetelet a második jelenetnek. Hiszen ugy álmodta meg.

A férfi egy pillanatra elhallgatott. A tekintete sokaig ott nyugodott az előtte ülő szép asszony arcán. A művész nő nem siettette a történet folytatását; csendesen ült helyén, az ajka mosolygott is, de a tekintete mintha fátyolozottabb lett volna, mint máskor.

— Amit az én kis kollégám megálmodott, az nem jött; — folytatta a férfi. — De jöttek a kulissza tologató munkások. Azok görbén néztek rá, mert utjukban volt. Kétszer háromszor megtaszították és a szegény fiu megindult csendesen a kijáras felé.

Lent a folyosón, amelyik a színpadi

kijáras felé vezeteti, még egy pillanatra megállott. A háta mögött lépések visszhangja támadt. Valaki jött lefelé a lépcsőkön. Oda-lapult a falhoz. Ő jött! Akire várt. Megismerte az alakját, a könnyű csipke kendő alól kivillanó aranyos, sárga haját. Egy férfi karján jött. Hogy ki volt? Nem tudta, nem ismerte. Valami kaszinó alak lehetett, olyan tucat fajta. Ahogy elmentek mellette, az asszony megismerte, és futólag szórakozottan visszaszólt:

— Ah!... Jó éjszakát.

— Jó éjszakát! — Felelt a fiu, s mikor a pálna szegélyes fehér ruha utolsó lebbent az ajtó nyílásában, egyszerre odatesett a falnak és keservesen, küzdve tört ki belőle:

— Elment!... Elment!...

Ugy hanzgott a szava ott a félsötét, alacsony folyosóban mint egy megvert allat nyöszörgése.

A férfi egy pillanatra elhallgatott, aztán csendesen tette meg utánna:

— Ez az én egyetlen történetem Irma.

A szép asszony nem szolt semmit, csak a teáját kavargatta némán, és kicsiny, fehér kezében remegett a könnyű ezüst kanálka, meg a pilláiról szivárogtak le az arcára nagy nehéz könyecseppek.

Budapesti levél.

Boldogasszony Anyánk,
Égi nagy patronánk,
Nagy inségben lévén,
Igy szólít meg hazánk:
Magyarországról,
Romlott hazánkról,
Ne feledkezzél meg
Szegény magyarokról.

Áldd meg országunkat,
Mi magyar hazánkat;
Vezéreljed jóra,
A mi királyunkat.

... És zúgott a dal fenségesen, komoran; az aranyozott márványfalak zengve verték vissza a busongó hangokat. Takács Mihály soha nem énekelt még olyan gyönyörűen, mint tegnap a Szent István bazilikában. Az a régi zsoltár volt művészetének ragyogó delelője.

Magyarországról,
Romlott hazánkról,
Ne feledkezzél meg,
Szegény magyarokról.

Szinte zokogott a dal és a meleg, szomorú siramba bele csuklott az igazi zokogás. Hányan sirtak! Komor, kemény férfi arcokon peregetek alá a néma, nehéz könnyek. Mindenik egy-egy keserű vád, mindenik egy-egy fenyegető ígért.

Nem igaz! Nem volt abban a templomi gyülekezésben semmi meleg, semmi lelkesítő. Én mondom meg az igazságot nem azok, akik dithirambust zengenek róla. Csupa hideg, kétségbeesés ülte meg ott a szíveket, csupa gyász, csupa gyötrő reménytelenség. Szinte látni lehetett az arcokon annak az ütésnek a szegyenletes bélyegét, amelylyel hitvány merénylők kezek egy golphárára vonzolt, szerencsétlen nemzet szent homlokát illették.

Még a himnus is siketen, reménytelenül csengett, mintha csak az egész gyülekezet érezte volna, hogy elfordult immár mitőlünk a mi nagy patronánk. Nincs már a magyaroknak senkije, semmije! Se pártul fogója, se védelmezője.

A parlament előtt pedig ott táborozott a katonaság, kivezényelve a nemzet törvényhozása ellen. A koronás uralkodó tanácsosai azt a fegyvert amelyet a nemzet a haza védelmére adott kezükbe, a nemzet ellen emelték, akitől az uralkodó minden jogai erednek.

Haszontalan, semmi emberek rendelkeztek benn a palotában és az országgyűlés elnökének egy közrendőr — értsük meg — egy rendőrlégény állta útját. S mikor a szuverén törvényhozás törvényes feje tiltakozva emelte fel szavát a jogtiprás ellen, az a légény egyszerűen vállat vont és nyeglén vágta oda neki:

— Hát csak tiltakozzék az ur!

Mi volt hát ebben a lelkesítő! ? Ott álltunk körül szótlanul és a fogainkat csikorogtattuk tehetetlen keserű haragunkban.

Aztán összeült az ország tanácsa és az alkotmányos jogait gyakorló parlamentnek félve, lopva egymást siettetve kellett végeznie a dolgát, hogy elmondhassa azt az egy tiltakozó szót, mielőtt félre nem lóditja székéből az elnököt a terembe hatoló legelső baka káplár.

Ugy bántak velünk mint országháborító jött-ment bitangokkal.

És azóta mindennap arcul köpik a nemzetet. Királyi biztosokat neveznek ki nem létező törvények alapján. Fegyveres fenyegetéssel kényszerítik önmegadásra a közhatalóságokat éppen úgy, mint a parlamentet. Az egyiket lázadásnak, a nemzet ellen való hűtlenségnek bélyegzi a büntető kódex és sok esztendőös börtön büntetést szab ki rája; a másikat, ha magán személy követi el, rablásnak, életveszélyes fenyegetésnek, fegyverrel való kényszerítésnek hívják. A hatalom kreturái azonban gráciát, királyi kitüntetésekkel szereznek véle.

Nem irok többet, mert a tehetetlen

harag megfoszt a kritika mérséklésétől. De ide írom e levelem alá az igazi nevemet, hogy ne kelljen senkinek az irói álnév fátályát firtatgatni. Lehet, hogy nem is irok Önnöknek többet, de még ez egyszer megírtam szívem szerint az igazságot, s ha bezárnak érte, megvigasztal majd az a tudat, hogy mai napság minden tisztességes magyar ember számára nemesi levél a börtönök törzslapja.

Garvay Andor.

Közgazdaság.

Kezesek veszedelme.

Országszerte, általánosan elterjedt fel fogás, hogy ha valamely segélyegylet-szövetkezeti tag üzlet részére kezesek mellett kölcsönt vesz fel, a heti befizetéseivel egyuttal törlesztői tartozását is.

A kezesek is abban a véleményben vannak, hogy ha az egyenes adós a heti befizetéseket pontosan teljesíti, ők a kötelezettség alul szabadulnak.

A gyakorlatban ez így is van. A szövetkezeteknek sohasem jut eszükbe, hogy a kötelezvényeket felmondják, ha a tag a befizetéseket teljesíti. Ha pedig már az egyenes adós hetenkint annyit befizetett, hogy a kezesek mellett felvett összeg fedezetet nyújt, a kezeseket a szövetkezet sohasem támadja meg.

Nem így áll a dolog Kaposvárott.

Különösen nem így jár el az Ipari és Gazdasági Takarékpénztár által alapított Központi Önszegélyező Szövetkezet, amely szövetkezet akkor is megtámadja a kezeseket, ha az egyenes adós szövetkezeti tag már a kötelezvénybeli összegnél nagyobb összeget is fizetett be heti befizetés útján.

Mivel pedig a kaposvári kir. törvényszék polgári felebbezési tanácsa a kezesek érdekeit nem védi meg, a nagyközönség érdekeiből ismertetni fogjuk, úgy az ismert szövetkezet igazságtalan eljárását, mint a törvényszéknek anyagi igazságba ütköző, rövidlátó ítéletét:

Ugyanis a Központi Önszegélyező Szövetkezet egyik 2 üzlet részre bíró tagja 1903. március havában 2 kezes mellett felvett 200 koronát. Ugyanezen év végén ismét kérte a kezeseket, hogy kezeskedjenek neki további 200 koronáért, azonban azt a kezesek megtagadták.

Több mint két év elmúlt a nélkül, hogy a szövetkezet a kezeseket fizetésre felhívta volna, de erre nem is volt ok, mert az egyenes adós a heti befizetéseket pontosan teljesítette. Ekkor azonban az egyenes adós megszökött, teljesen tönkrement, a szövetkezet pedig megperelte azt a 2 kezeset, akik 1903. márciusban kezeskedtek, hogy fizessék meg a tag által felvett 200 koronát.

A kezesek azzal védekeztek, hogy az egyenes adós befizetett a szövetkezetnek 216 koronát, a szövetkezet éljen a megtartási jogával, s a követelése fedezetet nyer.

A szövetkezet elismerte, hogy az egyenes adós 216 koronát befizetett, azonban azt nem a kötelezvénybeli 200 koronára, hanem üzlet részére fizette, a megtartási jogot pedig nem kötelessége gyakorolni.

Azután a tárgyalás során kiderült, hogy a szövetkezet a megszökött tagnak a peresített 200 koronán túl még 200 koronát hitelezett és csak azért perelte az első kötelezvényt, mert a második kötelezvényen szereplő egyik kezes aláírása hamis, a másik kezes pedig fizetésektelen s így ezen később kellő körültekintés nélkül kibocsátott követelése be nem hajtható. Nyilvánvaló lett tehát, hogy a szövetkezet azért perelte meg az első kötelezvényen szereplő kezeseket, hogyha fizetnek, úgy az egyenes adós tag által befizetett 216 koronát a behajthatatlan második kötelezvényen alapuló követelésére tarthassa meg.

A járásbírószék ezen tényállás alapján

a szövetkezetet keresetével elutasította s kimondotta, hogy a hitelező szövetkezet a tag által befizetett összegre megtartási jogát gyakorolni köteles és a befizetett összegeket nem fordíthatja egy később keletkezett követelésének fedezetére.

Felebbezés útján az ügy a törvényszékhez került, amely a kezeseket marasztalta. Indokolásának az a lényege, hogy a tag által felvett kölcsön összeg és a heti befizetések között összefüggés nincs s ha a tag üzlet részét fel nem mondta, a szövetkezet megtartási jogot nem is gyakorolhat.

A felebbezési bíróságnak úgy látszik elkerülte a figyelmét, hogy a szövetkezet a megtartási jogot a kötelezvényben kiköti magának, tehát a tag által befizetett összegre mintegy zálogjoga van.

De lassuk mit eredményezhet a bíróságnak ezen közfelfogással homlokegyenest ellenkező ítélete.

Jól tudja mindenki, hogy a szövetkezeteket — a tulajdonképeni hitelszövetkezeteket kivéve — rendszerint bizonyos érdekcsoportok létesítik, hogy abban tőkájüket minél jobban gyümölcsöztethessék, hogy igazgatósági tagságra, napi díjakra, ügyészi állásra tegyenek szert, vagyis, hogy a szövetkezetek nem szolgálnak tisztán humanus célt, mint a Központi hitelszövetkezet tagjaiként szereplő szövetkezetek, ahol az osztalék maximuma törvényben van meghatározva, hanem nyereszkesedésre dolgoznak.

Céljuk — nap-nap után tapasztalhatjuk — nem keves haszon, nagy forgalom, hanem hogy minél magasabb kamattal, jutalékok stb. sallang mellett minél több hitelt kibocsájtthassanak.

Ha tehát a bíróságok a kaposvári törvényszék nyomdokán haladnak, akkor nemcsak a megszorult tagok, hanem a kezesek is áldozatul eshetnek. Ugyanis a szövetkezet a fenti ítélet szerint minden veszély nélkül hitelezhet, csak egy kezes legyen fizető képes, ehajthatja azon a tag bármelyik tartozását.

Eddig ugyanis azt hitte a kezes, hogy ha a tag a heti befizetéseket teljesíti s tartozásának megfelelő összeget befizet, szabadul az obligóból.

Dehogy szabadul!

A szövetkezet igazgatósága egész nyugodtan meglehet, ha már a tag első tartozásának megfelelő összeget befizetett, hogy a tagnak ugyan ekkora összeget hitelezzen, akár visz megfelelő kezeset, akár nem, mert a bíróság az első kötelezvény kezeseit marasztalja, az előzőleg befizetett összegeket pedig a behajthatatlan második követelésére megtarthatja.

Hol van itt az anyagi igazság?

Érthető volna a szövetkezet eljárása és a bíróság ítélete, ha a szövetkezet kimutatja, hogy a tagnak az üzlet részre teljesített befizetéseit az üzleti veszteség felemésztette. De a mikor a szövetkezet ezt nem is állítja, sőt kijelenti, hogy a befizetett összeget egy olyan követelésre akarja megtartani, a melyik később keletkezett és a melyért a perbevonott kezesek kötelezettséget nem vállaltak, a jóhiszemű kezesek megtámadása és marasztalása sérti jogérzetünket.

Ezen nézetünknek pedig kifejezést adtunk azért, mert eddig hozzá voltunk szokva, hogy a törvényszék fellebbezési tanácsa tultette magát a szigorú jogszabályokon, eddig majdnem minden esetben a felek intencióit s nem a betűket nézte, a méltányosságot kereste, hogy úgy mondjuk a szegény ember-t nézte, e kérdésben pedig az anyagi igazság kutatása nélkül az írott betűre támaszkodott s annak rideg rendelkezéseit fogadta el ítélete alapjául.

Felelős szerkesztő: Dr. Rusa Ernő.

Laptulajdonosok:

Szalay Károly és Dr. Rusa Ernő.

5449 szám.
1905. tkv.

Arverési hirdetményi kivonat.

A kaposvári kir. törvényszék mint tkvi hatóság közölni teszi, hogy a dr. Kovács József végrehajthatónak Kis Katalin Nagy Györgyné végrehajtást szenvedő elleni 400 kor. tökékövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a kaposvári kir. törvényszék (a kaposvári kir. járásbíró) területén lévő Kaposvár városában fekvő, a kaposvári 3401. sz. tjkönyvben Kis Katalin Nagy Györgyné tulajdonosa felvett A 2177/a. 1., 2., 6. hrsz. ingatlanra, ház 47. sz. a keleti-ivánfai utczában udvarral az árverést 1906. k. 5. napjának d. o. 10 órakor kir. törvényszék mint tkvi hatóságnál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsorának 10 %-át vagyis 156 K 40 f.-t készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számitott és az 1881. évi november hó 1-én 3383. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendeletben kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleget elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átsegélyeztetni.

Kaposvár, 1905. évi november hó 16.

A kir. törvényszék, mint tkvi hatóság.

G A B O R,
kir. tszéki bíró.

Iszákosság nincs többé!

Kívánatra bárkinek bérmentesen küldünk egy próbát a COZAPOR-ból. Kávé, tea, étel vagy szeszes italban egyformán adható az ivó tudta nélkül.

A COZAPOR többet ér, mint a világ minden szóbeszéde a tartózkodásról, mert csodahatása ellenszenvesé teszi az iszákosnak a szeszes italt. A COZAPOR nyugalmasan és biztosan hat, hogy azt feleség, testvér avagy gyermek egyaránt az ivónak tudta nélkül adhatja és az illető még csak nem is sejt, mi okozta javulását.

COZA a családok ezreit békitette ki ismét, sok-sok ezer férfit a szegény és becstelenségtől megmentett, kik később józan polgárok és ügyes üzletemberek lettek. Temérdek fiatal embert a jó utra és szerencséjéhez segített és sok embernek életét számos évvel meghosszabbította.

Az intézet, mely a COZAPOR tulajdonosa, mindazoknak, kik kívánják egy próba adagot és egy köszönő irásokkal felt könyvet díj- és költségmentesen küld, hogy így bárki is meggyőződhessen biztos hatásáról. Kezeskedünk, hogy az egészségre teljesen ártalmatlan.

416. sz.

INGYEN PRÓBA.

Vágja ki ezen szelvényt és küldje meg ma az intézetnek.
(Levelek 25 fillér, levelezőlapok 10 fillérre bérmentesítendők.)

COZA INSTITUTE

(Dept. 416.)

62. Chancery Lane,
London, Anglia,

Meghívás.

A Kaposvári Segélyszövetkezet

f. 1906. évi március hó 8-án délelőtt 10 órakor
hivatalos helyiségében

rendes közgyűlést

tart, melyre a t. tagok ezennel meghívattak.

T A R G Y A K:

- 1) Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése, 27., 28., 29. és 30-ik osztályok mérlegeinek megállapítása.
- 2) Az új 31-ik osztály alakulása.
- 3) A 27-ik osztály 1906. év végével leendő végleszámolásához a szükséges intézkedések megtétele.
- 4) Intézeti házra törlesztés kölcsön fölvétele.
- 5) Az alapszabályok 31. §. értelmében igazgató, aligazgató és 7 kilépő választmányi tagnak 3 évre, 6 póttag és 5 felügyelő-bizottsági tagnak 1 évre leendő megválasztása.

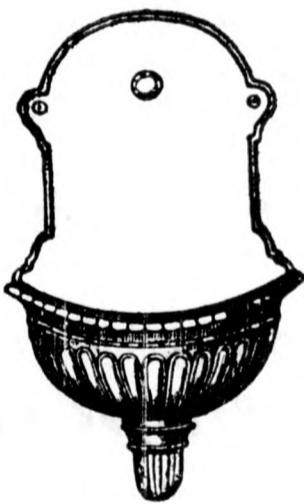
Kaposvár, 1906. február 11-én.

Bakonyi Ferencz,
ügyvéd-titkár.

Kemény Samu,
igazgató.

A betéti könyvecskék bemutatása mellett a szavazó és választási jegyek a közgyűlést megelőző 3 napon belül az intézet helyiségében átvehetők.

A zárszámadások a közgyűlést megelőző 15 napon át a szövetkezet helyiségében kifüggesztve vannak és a tagok által betekintheők.

TAKY FERENCZ

okl. gépész, villany- és vízvezetékszerelő
KAPOSVÁR, KORONA-UTCA 14. SZ.

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy a jelen kor igényeit teljesen kielégítő

villany, vízvezeték, telefon

és villamos-csengő felszerelésére, valamint bicikli, varrógép, villany- és benzínmotor, ugyszintén min denemű mechanikai gépek javítására

Electrotechnikai Műhelyt

rendeztem be.

A városi villanytelep szolgálatából kilépve, ezen nagyszabású műhely felállítására azon cél vezérelt, hogy bő tapasztalataim s szaktudásom révén városunkban egy oly iparágat honosítsak meg, melyet a nagyközönség eddig nélkülözni volt kénytelen.

A villamos világításnál előforduló zavarokat a leggyorsabban és legjutányosabban eszközölöm.

A nagyérdemű közönség szives pártfogását kérve, vagyok teljes tisztelettel

Taky Ferencz

okl. gépész, villany- és vízvezetékszerelő.

Magánvízvezetékek felszerelését igen jutányos áron vállalom el.

Meghívás.

Az 1898. XXIII. t.-c. alapján alakult Országos Központi Hitelszövetkezet kötelékébe tartozó Kaposvári Hitelszövetkezet, mint az Országos Központi Hitelszövetkezet tagja,

1906. évi március hó 4-én d. e. 11 órakor

a kaposvári hivatalos helyiségeiben

RENDES KÖZGYÜLÉST

tart, melyre a tagok az alapszabályok 35. §-a értelmében meghivatnak.

Napirend:

1. Mult évi üzleteredményről szóló jelentések tárgyalása.
2. Zárszámadások megvizsgálása és a felmentvény megadása.
3. Mérleg megállapítása.
4. Tiszta jövedelemről való rendelkezés.
5. Az igazgatóság hat tagjának választása.
6. Felügyelő-bizottság négy tagjának választása.
7. Netáni indítványok.

1905. évi március hó 15-én a tagok száma 266, üzletrészeinek száma pedig 928 volt; az év folyamán belépett 425 tag 1641 üzletrésszel, kilépett 122 tag 439 üzletrésszel.

A felügyelő-bizottság által megvizsgált évi mérleg a szövetkezet helyiségében kifüggesztett és mindenki által megtekinthető.

Kelt Kaposvárott, 1906. évi február hó 10.

Az igazgatóság.

Morgos József elsőrendű polgári-, papi- és katonai egyenruha-szabó
Kaposvár, a megyeház mellett.

Ajánlja nagyválasztékban felszerelt raktárát a legkitünőbb honi és angol szövetekből. Disz-
magyar öltönyök és liberiák legjutányosabb ár mellett készíttetnek.

SZÉNÁSSY BÉLA magyar gyártmányu
szabadalmazott

Árpád rajzeszközök,

a legjobb rajzeszközök és körzők,

melyek Kaposvárott kaphatók 15-22

Hagelman Károly

könyv- és papirkereskedésében,

ugyszinte az országban levő papirkereskedésekben.

Hagelman Károly

könyvnyomdájában

egy

tanuló

felvétetik.